

Rid- och körvägar i Upplands-Bro kommun

Förslag Vision och strategi

Kartläggning

2015-04-15 (dnr KS 15/0462)

1 Förord

Visionens och strategins tre dokument

Förslaget till vision och strategi är uppdelat i följande dokument.

Del 1 Vision och mål

Del 2 Strategi - Åtgärder och finansiering

Kartläggning

Detta dokument utgör Kartläggning

Innehåll

1	Förord.....	3
2	Kartläggningen.....	5
2.1	Frågeformuläret.....	5
2.2	Resultatet.....	5
2.2.1	Sju ridstigsområden.....	5
2.2.2	Gårdar/stall, antal hästar och ryttare samt befintlig verksamhet.....	5
2.2.3	Redovisade problem, behov och önskemål om rid- och körvägar.....	7
2.2.4	Övriga framförda synpunkter.....	9
2.2.5	Sammanfattande slutsatser från kartläggningen.....	10

Bilagor:

1. Informationsbrev (2014-07-17) och frågeformulär, redovisas i del 1
2. PM (2014-09-10) Resultatet av gruppdiskussioner på dialogmötet den 2 september 2014, redovisas i del 1
3. Kartor över gårdar/stall som bedriver ridverksamhet (SO, SV, NO, NV)
4. PM (2014-12-16) Övriga frågor som rör ridning och hästhållning i Upplands-Bro kommun

Några begrepp

Definitionerna av begreppen nedan är hämtade från ”Landsbygdsutveckling och hästnäringen. En studie av Vellinge ridstigsprojekt, från teori till handling, SLU Alnarp 2010, sid 9)

Ridstig - En ej anlagd stig för ridning, en naturligt upptrampad ridstig

Ridväg - En anlagd väg. Avsedd för ridning.

Ridled - En ridled är ett stråk som går från en punkt till en annan och är avsedd att öka möjligheten till turisminriktad hästverksamhet. Leden kan bestå av en ridväg och/eller ridstig.

Ridslinga - Avser ett mindre ridstråk, som i första hand är tänkt att styra lokala ryttare att rida utmed markerade vägar och stigar. Till skillnad från ridleder, som leder från en punkt till en annan, gör ridslingan det möjligt att rida en runda utan att vända tillbaka. En ridslinga kan bestå av en ridväg och/eller en ridstig.

2 Kartläggningen

2.1 Frågeformuläret

Det var viktigt att i tidigt skede av arbetet få en bild av var i kommunen behovet är som störst av förbättrade rid- och körvägar. Frågeformuläret omfattade 10 frågor som rörde bl.a. antalet ryttare och hästar, befintliga nät av ridstigar/körvägar samt problem och behov av att förbättra möjligheter till ridning och körning i terrängen.

Det finns gårdar med stall som avstått från att besvara frågeformuläret då man från verksamhetens sida inte anser sig berörda av detta projekt. 63 svar av 70 möjliga har kommit in.

2.2 Resultatet

2.2.1 Sju ridstigsområden

Resultatet av kartläggningen redovisas geografiskt i sju ridstigsområden. Dessa är Stäksön, Lennartsnäshalvön, Kungsängen-Bro (norr om järnvägen/gamla Enköpingsvägen), Väster Bro (mellan E18 och järnvägen), Ådö-Låssahalvön, Håbo-Tibble-Tjusta samt Håtuna. Dessa områden redovisas på kartorna, bilaga 3 (SO, SV, NO, NV).

En komplett sammanställning av inkomna svar jämte en kontaktlista finns på kommunen att använda framöver i samband med planering av olika åtgärder inom ramen för strategin. En sammanfattning av svaren redovisas för varje ridstigsområde i de tre tabellerna nedan. Gårdar och stall med ridverksamhet, körning, trav och galopp redovisas också på nämnda kartor, bilaga 3.

2.2.2 Gårdar/stall, antal hästar och ryttare samt befintlig verksamhet

I tabellen nedan redovisas gårdarna/stallen i respektive ridstigsområde jämte antal hästar, ryttare och en sammanfattning av den verksamhet som bedrivs.

Ridstigsområde. Antal gårdar med stall (antal stall per gård redovisas inte här). Gårdens/stallets namn	Antal hästar Avrundat	Antal ryttare Avrundat	Befintlig verksamhet
Stäksön: Almare Stäket	90	135	Inackorderingsstall (dressyr, hoppning, polo, träning, tävlingar)
Lennartsnäshalvön: 8 gårdar/stall Kummelvik, Stall Lennartsnäs, Öråkers Gård, Berga, Ensta Gård, Ålsta Gård, Skälby Gård och Stall Aspvik.	185	310	6-7 stall är inackorderingsstall (dressyr, hoppning, terrängridning, trav och westernridning på något stall). Några stall erbjuder träning, tävlingar, events.

Ridstigsområde. Antal gårdar med stall (antal stall per gård redovisas inte här). Gårdens/stallets namn	Antal hästar Avrundat	Antal ryttare Avrundat	Befintlig verksamhet
Kungsängen-Bro: 14 gårdar/stall Stall Ängsholmen, Norrboda Gård, Lejondals Gård, Brunna Gård, Husby Gård, Stall Snyggboda, Stall Åsa Ruhdahl, Stall Snickartorp, Örnäs Gård, Björklidsvägen 4, Upplands-Bro Ryttaförening, Stall Präst- torp, Erikssons travstall, Stall Stenvillan.	200	760	Inackorderingstall (tävlingshästar och hobbyhästar dressyr). Ridskoleverksamhet, körning, turridding. Privatstall för egna hästar för ridning, dressyr, hoppning, körning, terräng. Trav.
Väster Bro mellan E18 och järnvägen Svenska Galopp Bro	450 boxar		Detaljplan ger rätt till 400 boxar för träning/tävling, 50 boxar - klinik
Ådö-Låssahalvön: 10 gårdar/stall Toresta, Ojans Islandshästar, Hammartorp, Säbyholm-Liljebacken 1, Säbyholm - Äppellunden 1, Säbyholm 5:17 (Slottet), Stora Ekeby, Lilla Ekeby, Lindormsnäs, Ådö Säteri.	110 samt några ej utnyttja- de box- platser	40	Turridding. Inackorderingsstall. Kollektivstall. Dressyr, hoppning, terräng. Privat stall för egna hästar för dressyr och hoppning. Träning, inackordering samt uppfödning av travhästar.
Håbo-Tibble-Tjusta: 19 gårdar/stall Mälardalens Ridskola/ Kvarnibble 2:51, Håtuna Ridskola AB/Kvarnibble Gård, Stall Marlene Jota, Frötuna Gård, Tjusta, Vallbyvik, Mossbo Gård, Ålsta Gård, Önsta Gård, Stall Rosenborg, Mineborg, Greve- lund, Lövsta, Jädra Prästgård, Väst-Tibble Gård, Skråmsta, Alby Gård, Signhildsberg.	320 samt ca 30 ej utnyttja- de box- platser	>300	Två ridskolor. Helgkurser. Inackor- deringsstall. Tävlingshästar. Egna hästar. Islandshästar för privat bruk. Travstall. Avel på en av gårdarna. Turridding. Körning, terrängridning, hoppning, dressyr och trav.
Håtuna: 16 gårdar/stall Stall Dunder, Norränge Gård, Håtunaholms Gård, Skällsta Säteri, Rävansen, Grönlunds Gård, Ekedal, Fäbodarna, Annelund, Nya Berga Gård, Thetorp, Håtunaberg, Stall Mona Almqvist, Ryttaerberget, Björkboda Gård, Markeby Gård.	170 samt några ej utnyttja- de box- platser	65	Några inackorderingsstall. Travstall och travträning. Tävlingshästar i hoppning. Skogsmullar. Dressyr. Annan verksamhet.

I sammanställningen över inkomna svar framgår att antalet hästar i kommunen uppgår till närmare 1 100. Till detta ska läggas de 100-tals hästar som beräknas komma till Svensk Galopp i Bro. Antalet ryttare uppgår för närvarande till minst 1 600.

2.2.3 Redovisade problem, behov och önskemål om rid- och körvägar

I tabellen nedan redovisas svaren på följande två frågor: ”Upplever ni problem mellan er verksamhet och andra verksamheter i området” och ”Har ni behov och önskemål, sett utifrån er verksamhet på ridstigar/leder och körvägar framöver.” Här redovisas svaren för respektive ridstigsområde. I den kompletta sammanställningen redovisas svaren per gård/stall.

Ridstigs- område	Upplever ni problem mellan er verksamhet och andra verksamheter i området?	Har ni behov och önskemål på ridstigar/leder och körvägar framöver
Stäksön	Nej	Förbättring från vägmuseum till dammen. Förbindelse till Stäket och Kungsängen
Lennartsnäs- halvön	<p>Några stall påtalar slitage på vägar, åkerkanter och i skogen. Problem att man inte känner till vad allemansrätten innebär vid ridning i ”skog och mark”. ”Uppfostringsuppdrag”! Motorcross anges som problem i något fall. Det är inte alltid ryttare vet var man får rida.</p> <p>Aspviks inackorderingars hästar har vid några tillfällen blivit ordentligt skrämda av körekipage som inte tagit hänsyn till dem eller underlaget på åkermark. Kungsängens sportryttare påtalar 1) att det är mycket trafik (bilar som tåg) som är en stor risk och anledning till att många ryttare inte vågar sig ut på ridturer 2) säkerhetsproblem p.g.a. dåligt underlag.</p> <p>Från en lantbrukare framhålls att det är viktigt att det blir ordning, struktur och inte minst bättre säkerhet i ridningen på halvön. Tanken var att lantbrukarna skulle få viss ersättning för det intrång som ridvägarna på jordbruksmarken innebär och för förlorade grödor/EU-ersättningar. Ridstigarna finns kvar och används flitigt och är ett problem för berörda lantbrukare.</p>	<p>Ridledsnätet framhålls som en ”styrke- och attraktionsfaktor” för Lennartsnäs stall. Samtidigt påpekas att det krävs bättre underhåll på ridvägarna samt information. Viktigt att ridstigar finns och att de är markerade. Preparerade ridstigar/-körvägar i skogen finns det mer behov av! Bra att få fram platser där folk får rida, då minskar behovet av att rida på platser där man inte får rida! Angeläget att underhålla det som finns samt förbättra körvägar. Kungsängens sportryttare ser gärna att det byggs ut fler rid- och körvägar i området. Som förbättring föreslås att ridvägarna separeras från övrig trafik. Vill ha bättre underlag på ridstigarna och att det går att rida i ”slingor som kopplar samman stallen”. Föreningen ser gärna bättre körvägar och framhåller återigen säkerhetsaspekten.</p>
Kungsängen- Bro	<p>UBRF har svårt att variera sin uteridning p.g.a. begränsningen. Konflikter och säkerhetsrisker upplevs från flera stall med travträningen i området. Samtidigt noteras att alla ryttare inte respekterar ridningsförbudet på den privata travbanan vilket innebär konflikter för travtränaren. Konflikter och ständiga diskussioner mellan</p>	<p>UBRF vill kunna rida/köra längre sträckor och kunna variera vägarna. Flera stall vill ha ökat antal rid-/körvägar. Rakbanor och preparerade vägar. Viktigt att kunna rida/köra till andra stall. Skulle vara fantastiskt att</p>

Ridstigs- område	Upplever ni problem mellan er verksamhet och andra verksamheter i området?	Har ni behov och önskemål på ridstigar/leder och körvägar framöver
<p>Fortsättning Kungsängen- Bro</p>	<p>ridning och annat friluftsliv ("joggare") i skogen vid Örnässjön. HSB, som markägare till skogen nordost om Örnässjön har gett tillstånd till ridning. Vägar till och från Örnäs är trafikerade med tung trafik.</p> <p>På motionsspåren i skogen vid Örnässjön råder förbud att rida enligt kommunens lokala ordningsstadga.</p> <p>Ett av stallen (Ängsholmen) pekar på att under perioder med mjuk mark finns bara asfaltvägar att använda.</p> <p>På Lejondals gård så innebär utökad rid- och körning konkurens med verksamheten vid Lejondals slott konferensanläggning.</p>	<p>få "öppet" tillstånd att rida i Örnäs-skogen. Ett stall vill ha längre galoppsträcka. Man vill ha en slinga förbi Prästtorp-Snickartorp-under motorvägen och upp mot Lejondals naturreservat. Man vill ha en rid- och körslinga som tar längre tid än 20 minuter och en 1000-m sträcka för snabb/kondisjobb.</p> <p>Från Ängsholmen framförs att man önskar godkännande av de vägar man använder, att preparerade stigar/vägar för ändamålet vore bra och att träningsanläggning utomhus vid ridskolan behövs.</p>
<p>Ådö-Låssa- halvön</p>	<p>Få konflikter redovisas. Ett par stall påtalar problemet med bilister som kör eller parkerar på rid- och promenadstigar. Ett stall tar upp problemet med att stigar förstörs i samband med skogsbruk.</p>	<p>Tydligare skyltning för bilisterna. Bättre skyltade rid- och körvägar. Viktigt att "vi finns med på kartan" när naturreservatet planeras vid Rösaring. Att stigarna rensas efter skogliga åtgärder så de går att använda igen.</p>
<p>Håbo-Tibble - Tjusta</p>	<p>Några stall framhåller problem med att markägare inte tillåter ridning på sin mark. Stall som saknar egen mark har ofta inkomster från hästhållningen men nyttjar annans mark utan tillstånd. Utövaren åberopar ofta allemansrätten. Det innebär stort slitage på skog och mark. Markägare anser sig "rättslösa med kostnader". Träckhögar som ryttarna lämnar efter sig ställer också till förtret. Ett stall framhåller också att mark/gårdsägare inte vill ha ryttare på allmänna vägar, så där kan man bli hotad och påkörd.</p> <p>Något stall tar upp problemet avverkning av skog och sönderkörda vägar av timmerbilar samt hårt trafikerade vägar.</p> <p>Några stall nämner inga konflikter alls.</p>	<p>De flesta stallen har önskemål om ridstigar/leder och ett stall pekar på att det skulle bidra till att göra verksamheten mer attraktiv. Ett stall uttrycker önskemål också om körvägar. Ridväg som kopplar ihop de olika kommundelarna föreslås. Önskemål uttrycks om anlagd ridväg från Håtuna via Håbo Tibble till Bro och Svensk Galopps anläggning. Denna led föreslås förgrena sig till de största gårdarna. Önsta Gård har behov ridvägar mot Kvarnibble Gård, mot Frötuna Gård, mot Vallbyvik och från Håbo Tibble ner mot Glasbruket och Bro.</p>

Ridstigs- område	Upplever ni problem mellan er verksamhet och andra verksamheter i området?	Har ni behov och önskemål på ridstigar/leder och körvägar framöver
Håtuna	Flertalet stall säger sig inte ha några problem med andra verksamheter i området. Ett par stall i den nordligaste delen är ”instängda” p.g.a. lämnade bygglov och att man inte kan ta sig förbi Håtunaholm. Problem med passage vid hårt trafikerad allmän väg.	Ett stall skulle vilja utnyttja vägarna på militärområdet/allmänningen mot Bålsta. Stall vid Sältlösavägen som är instängda behöver få tillgång till ridstigar. Eventuellt finns intresse av att anlägga en ridväg i kanten på åkrarna för passage av Håtunaholm för att nå vägarna runt Aske och omgivningarna där.

2.2.4 Övriga framförda synpunkter

I tabellen nedan presenteras övriga redovisade synpunkter som rör möjligheter att utveckla kommunen till ”hästkommun” också för ridning och körning i terräng.

Under denna fråga har några gårdar/stall tagit upp andra synpunkter och förslag, som ligger utanför rid- och körvägsprojektet. Dessa förslag redovisas därför inte i tabellen nedan utan finns samlade i en särskild PM ”Övriga frågor som rör ridning och hästhållning i Upplands-Bro kommun”, vilken bifogas detta dokument (bilaga 4).

Ridstigsområde Gård/Stall	Övriga synpunkter – möjligheter att utveckla kommunen till hästkommun för ridning och körning i terräng
Stäksön Almare Stäkets Säteri	Vore bra med en karta samt separering av ridning och gående.
Lennartsnäshalvön Stall Lennartsnäs	Möjligheten att rida till Svensk Galopp, där tävlingar, veterinärklinik m.m. kommer att finnas.
Kungsängen-Bro UBRF	Ett väl fungerande rid/körledsnät vore toppen!
Stall Prästtorp	Lyssna med Svensk Galopp om vi har något gemensamt som kan gagna tillskapandet av stigarna.
Ådö-Låssahalvön Säbyholm 5:17	Förhoppningen är stor att vi ska kunna få ridvägar till Svensk Galopp
Stora Ekeby Gård	Ser mycket positivt på att kommunen vill satsa på rid/körvägar i kommunen.

Ridstigsområde Gård/Stall	Övriga synpunkter – möjligheter att utveckla kommunen till hästkommun för ridning och körning i terräng
Håbo Tibble -Tjusta Mälardalens ridskola/ Kvarnibble 2:51	Hästägare/ryttare som vill nyttja annans mark och vägar i både privat och kommersiellt intresse måste bidra ekonomiskt till underhåll/ investeringar för att få acceptans från de privata markägarna.
Kvarnibble Gård	Det behövs en positiv grundsyn från alla inblandade och att de som nyttjar annans mark på något sätt är villig att betala för detta.
Frötuna Gård	Vi är hänvisade att rida längs 70-väg för att komma till skog och grusvägar. Om markägarna lät oss rida i kanten av vissa åkrar (70-vägarna) så skulle både hästar, ryttare och trafikanter leva lite säkrare. Hästar kan plötsligt bli skrämde och hamna i vägbanan, bilarna kör för fort och för nära osv. Barnen får inte lämna gården p.g.a. riskerna.
Håtuna Rävdansen	Underlätta för passage till och från militärområdet/allmanningen mot Bålsta
Thetorp	Vore fantastiskt med enklare terrängbana med hinder och körvägar.

2.2.5 Sammanfattande slutsatser från kartläggningen

Antal ryttare och hästar

- I kommunen finns för närvarande minst 1 600 ryttare (hästägare, medryttare, elever i ridskolorna) och närmare 1 100 hästar. Flest antal ryttare (ca 760) finns i området mellan Kungsängen och Bro. Upplands-Bro ryttarförenings ridskola och verksamheten vid Örnäs gård står här för den stora andelen ryttare. Antalet hästar (320) är störst i Håbo-Tibble-Tjusta-området.
Om drygt ett år kommer därutöver några 100 hästar jämte ett stort antal ryttare att flytta till Svensk Galopps nya anläggning på Önsta Gård väster om Bro.

Behov av ridstigar/leder/körvägar

- De flesta stallen har tillgång till ridstigar/vägar, men det finns stall som helt saknar detta, vilket gör att de är beroende av grannens ridstigar/leder.
- Behovet av att anlägga ridvägar/leder och körvägar för att lösa konflikterna mellan ryttare och annat friluftsliv är störst i området mellan Kungsängen och Bro. Det finns också ett stort behov i Håbo-Tibble-Tjustaområdet och i norra delen av Håtunaområdet eftersom flera stall här saknar egen mark att rida på.

- Förbättrad säkerhet framhålls som viktig! Det handlar om att eliminera risk för störning från trafik (biltrafik och tåg) och konflikter med körekipage.
- Det finns framför allt från området Håbo-Tibble- Tjusta uttalat intresse av att få en ridled från Håtuna - via Håbo-Tibble till Svensk Galopps anläggning i Bro och med anslutningar från de större gårdarna till denna led. Från något stall på Lennartsnäshalvön och Ådö-Låssahalvön lyfts också frågan om ridväg till Svensk Galopps anläggning i Bro.
- Det finns behov av bättre underhåll och skötsel av befintliga ridstigar.
- Utbyggt nät av ridstigar/leder förväntas bidra till att göra verksamheten med inackorderingshästar mer attraktiv.
- Kontakt med Svensk Galopp föreslås för att diskutera om det finns något gemensamt som kan gagna iordningställandet av ridvägar.

Skylltning och information om allemansrätten

- Tydlig skyltning om var man får rida är angeläget.
- Karta över ridstigar/leder föreslås.
- Behovet av information om allemansrätten/skyldigheten är stor.

Ersättning till markägare/lantbrukare/stall för intrång i pågående markanvändning samt för skötsel

- Ersättningsfrågan till markägare för intrång på jordbruks- och skogsmark till följd av rid- och körvägar måste lösas.
- Ersättningsfrågan till stall/markägare som sköter rid- och körvägar, som nyttjas också av andra stall som saknar egen mark att rida på, måste också lösas.

Beakta ridningens intresse i samhällsplaneringen

- Det finns ett uttalat önskemål att kommunen ska beakta ridningens intressen i samband med bygglovsprövning, planering av naturreservat som vid Lillsjön-Örnässjön och vid Rösaring samt vid planering av tätortsutbyggnad.

Övriga förslag och synpunkter som ligger utanför rid- och körvägsprojektet

Här hänvisas till PM, bilaga 4.